

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนรอบมหาวิทยาลัย
แม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผู้เขียน นางสาวณตมณีย์ อู่สุวรรณทิม

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ
อาจารย์ ดร. จุรีรัตน์ โทมัส

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง 2) เพื่อศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง วิธีการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บ้านห้วยพลู บ้านสันตันกอก และบ้านศรีป่าซาง จำนวน 230 ราย ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจาก ตัวแทนของชุมชน จำนวน 40 ราย และใช้โปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) สำหรับการวิเคราะห์แผนที่ของข้อมูลการใช้ที่ดินประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณนำไปประมวลผลทางสถิติ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่ศึกษา เมื่อเปรียบเทียบแผนที่การใช้ที่ดินของปี พ.ศ. 2539 และ ปี พ.ศ. 2547 พบว่าพื้นที่เกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด โดยเปลี่ยนจากพื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่ดินว่างเปล่ามากที่สุดถึงร้อยละ 17.24 อันเป็นผลจากการซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไร รองลงมาคือ พื้นที่เกษตรกรรมเป็นพื้นที่สถาบันการศึกษา ร้อยละ 11.54 พื้นที่ป่าไม้เปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่สถาบันการศึกษา ร้อยละ 7.72 พื้นที่เกษตรกรรมเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่พาณิชยกรรม ร้อยละ 1.23 พื้นที่อยู่อาศัยเปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่พาณิชยกรรม ร้อยละ 1.05 พื้นที่ป่าไม้เปลี่ยนแปลงเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ร้อยละ 1.03 เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินของชุมชน สรุปได้ดังนี้

ทางด้านสิ่งแวดล้อมกายภาพ โดยมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.67$) คือการก่อสร้างอาคารสูง และปัญหาขยะมูลฝอย และพบว่ามมีพื้นที่ที่มีปัญหาตรงบริเวณริมถนน โดยปัญหาที่พบคือ การก่อสร้างอาคารสูง ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่ในชุมชน

ทางด้านเศรษฐกิจ โดยมีประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.82$) คือ ราคาของที่ดินในเขตชุมชนมีราคาที่สูงขึ้นมากกว่าเดิมหลายเท่า ผลกระทบที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ คือเกิดรายได้และอาชีพใหม่ เช่น จากการจับรถสองแถว ร้านขายของชำ ร้านอาหาร ธุรกิจหอพัก อาคารพาณิชย์ ส่วนผลกระทบที่เป็นปัญหาต่อชุมชน โดยเฉพาะการนำพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ไปทำประโยชน์อย่างอื่น อาจเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจในระยะยาวและการขาดแคลนที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย

ทางด้านสังคมและประชากร ประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) ได้แก่ ประชากรเพิ่มมากขึ้น โอกาสทางการศึกษาดีขึ้น ปัญหาด้านความปลอดภัยในชุมชนน้อยลง วิถีชีวิตและค่านิยมเปลี่ยนแปลงไปจากดั้งเดิม การอพยพแรงงาน เกิดช่องว่างระหว่างรายได้ของประชาชนมากขึ้น และปัญหาวัยรุ่นเพิ่มขึ้น

Independent Study Title Land Use Change of Community in the Vicinity of
Mae Fah Luang University, Changwat Chiang Rai

Author Miss Notmanee Ausuwantim.

Degree M.A. (Man and Environment Management)

Independent Study Advisor
Lect. Dr. Jureerat Thomas

ABSTRACT

The objectives of this study were 1) to study land use change of community in the vicinity of Mae Fah Luang University and 2) to study the impacts of land use change on the community. This study combined quantity and quality methods by collecting quantity data through questionnaires, interview and non participatory observation. The samples consisted of 230 villagers of Ban Heawpoo, Ban Santonkok and Ban Sripasang while quality data were collected from 40 village representatives. The data were statistically analyzed by means of percentage, mean, maximum, minimum, standard deviation and using GIS to analyze land used mapping. The results can be concluded as follows:

The most changing of land use of in studied area were found in agricultural area when comparing the land used mapping between 2539 and 2547 BE. The agricultural area of 17.24% turned to be idle land due to the land speculation and 11.54% has been converted to university area. About 7.72% of forest area has also become university area. In addition, the results show that land use has been changed from agricultural land and residential area to be business area accounting for 1.23% and 1.05% respectively. Moreover, 1.03% of forest land has been cleared to be agricultural land.

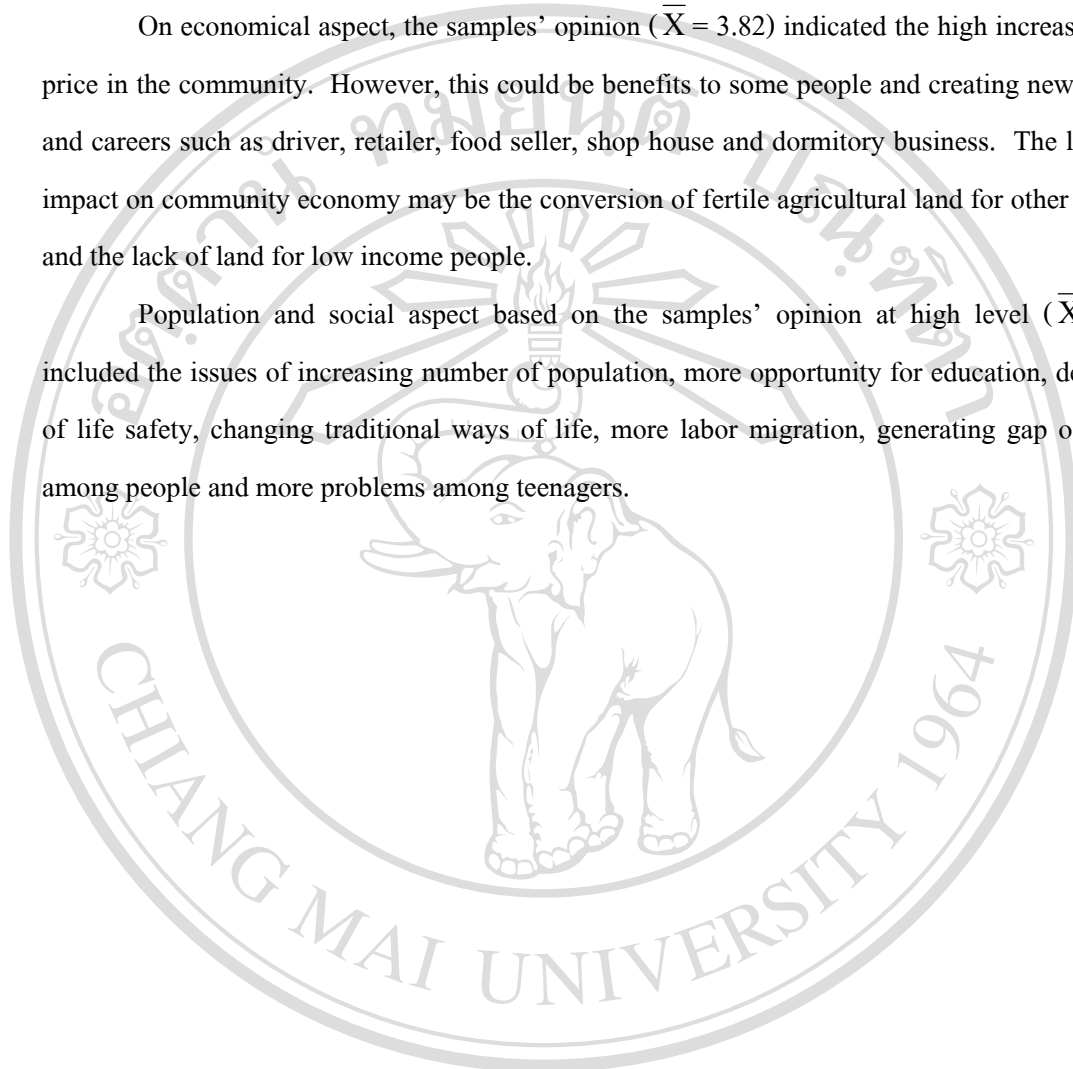
The impacts of land use change on the community can be summarized as follows:

For environmental and physical changing, most samples agreed at high level ($\bar{X} = 3.62$) on the issues of high-rise buildings and the increasing of garbages. Problems have been found along

the main road, especially the problems of high-rise construction and flooding around the community area.

On economical aspect, the samples' opinion ($\bar{X} = 3.82$) indicated the high increase of land price in the community. However, this could be benefits to some people and creating new incomes and careers such as driver, retailer, food seller, shop house and dormitory business. The long term impact on community economy may be the conversion of fertile agricultural land for other purposes and the lack of land for low income people.

Population and social aspect based on the samples' opinion at high level ($\bar{X} = 3.51$) included the issues of increasing number of population, more opportunity for education, decreasing of life safety, changing traditional ways of life, more labor migration, generating gap of income among people and more problems among teenagers.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved